

»ΕΤΣΙ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ

- 1 Συλλέγεται ηλιακή ενέργεια με καθρέφτες
- 2 Η ενέργεια συγκεντρώνεται σε κάποιο συλλέκτη
- 3 Ο συλλέκτης τη μετατρέπει σε θερμική ενέργεια
- 4 Η θερμική ενέργεια αποθηκεύεται σε θερμοκρασίες 800-1000 βαθμών Κελσίου
- 5 Η αποθηκευμένη ενέργεια παράγει ατμό και αυτός ηλεκτρισμό με τη χρήση κάποιου ατμοστροβίλου
- 6 Η θερμότητα η οποία κανονικά χάνεται και αποβάλλεται στο περιβάλλον θα χρησιμοποιηθεί για θερμική αφαλάτωση

«Μαζεύουμε» τον Ήλιο, ξεδιψούμε με νερό

Ένα τεράστιο έργο συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και αφαλατωμένου νερού από ηλιακή ενέργεια στην Κύπρο

Της Κυρρούλας Παπαχριστοπούλου

Δεν είναι ότι στην Κύπρο οι επιστήμονες σπανίζουν. Ούτε ότι εδώ δεν μπορούμε να προσελκύσουμε αξιόλογους ανθρώπους με εξειδικευμένες γνώσεις οι οποίοι θα μπορούσαν να λύσουν καθημερινά, σοβαρά προβλήματα μας με τρόπους οικονομικούς. Ούτε και μπορούμε να πούμε ότι δεν έχουμε προβλήματα! Είναι απλώς ότι εδώ δεν παύουμε. Δεν παύουμε ούτε στην «κυριακή υποκόπταξη» έρευνα, ούτε στα «θαύματα» που αυτή μπορεί να κάνει. Επιδιώκουμε λοιπόν την αναξιοσύνη μας και συνεχίζουμε να είμαστε ουραγοί στον τομέα της έρευνας στην Ευρώπη.

Με τη σημερινή συνέντευξη του στο «νφ» ο δρ Κώστας Παπανικόλας, πρόεδρος του Ινστιτούτου Κύπρου και επικεφαλής του έργου ανάπτυξης μονάδας συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και αφαλατωμένου νερού από ηλιακή ενέργεια, υποδεικνύει ότι οι αριζότητες είναι αναντίστοιχες. Το εν λόγω έργο έβαλε την Κύπρο στον παγκόσμιο επιστημονικό/ερευνητικό χάρτη αφού αναγνώριζε πλέον διεθνώς ως καινοτόμο και συγκεκριμένα το ενδιαφέρον κορυφαίων ανά τον κόσμο πανεπιστημίων. Ο κ. Παπανικόλας μας εξηγεί τη σημασία του έργου: για την επίλυση του υδατικού και ενεργειακού προβλήματος, για την αξιοποίηση της άφθονης ηλιακής ενέργειας στο νησί, για την τεχνολογία και την έρευνα, ακόμη και για την οικονομία.

«Έχουμε ήδη διασφαλίσει ότι όλα τα περάσματα θα γίνουν στην Κύπρο. Αυτό είναι προνόμιό μας για τα κυπριακά δεδομένα. Μέχρι σήμερα οι Κύπριοι επιστήμονες των θετικών επιστημών αναπτύσσαν πόρους για να συμμετέχουν στο εξωτερικό σε αντίστοιχα περάσματα»

Και παρά την αισιοδοξία που το διακατέχει για την επιτυχία του έργου, εντούτοις μας προβληματίζει με τη διαπίστωσή του ότι «Δυστυχώς ορισμένα κομμάτια της κοινωνίας μας και ορισμένοι πολιτικοί δεν έχουν εμπιστοσύνη στην έρευνα, στην συνέχιση της και στα καλά που θα μπορούσαν να προκύψουν». Κυρίως όμως με την εκτίμησή του ότι το πιο πάνω γεγονός «είναι εξαιρετικά δυσάρεστο για το μέλλον της πατρίδας μας».

Αν αναγνώριζε κάποιος την άρνηση του νησιώτη στο έργο της ανάπτυξης μονάδας συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και αφαλατωμένου νερού από ηλιακή ενέργεια ποιά θα τη λέτε; Πως ξεκίνησε η ιδέα; Το Κέντρο Έρευνας, Ενέργειας, Περιβάλλοντος και Υδάτινων Πόρων ήταν το πρώτο που ιδρύθηκε στα πλαίσια του Ινστιτούτου Κύπρου. Είναι λοιπόν φανερό ότι αυτά τα θέματα ήταν ενδύς έρευνας στην προμήντη πρωτότυπη δραστηριότητά μας. Εξάλλου, όταν ξεκίνησαν οι πρώτες σκέψεις για το έργο συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και αφαλατωμένου νερού από ηλιακή ενέργεια πριν από δύομισι περίπου χρόνια, η δημόσια ουσίωση και ο προγραμματισμός για την εντονότερη λειτουργία των πόρων, αλλά και της ανανεώσιμης πηγής ενέργειας βρίσκονταν στο ζενίθ. Το κοινό και οι επιμεληόμενες, ασχολούνταν με το θέμα της έλλειψης του φυσικού αερίου, τη χαμηλή παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, κ.ά.

Όλα αυτά που συνέβαιναν έκαναν ακριβώς που δημιουργήθηκε το πρόβλημα ενός τέτοιου έργου. Στις συζητήσεις που κάναμε τότε ενωτικά στο Ινστιτού-

Μεγάλο πλεονέκτημα θα είναι η αποθήκευση ενέργειας

Η ενέργεια που θα συλλέγεται από τον Ήλιο θα χρησιμοποιείται άμεσα για την αφαλάτωση. Όταν όμως δεν υπάρχει πλεονέκτημα τι θα γίνεται;

Ο σχεδιασμός που προτείνουμε λύνει ένα πρόβλημα το οποίο άλλες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας δεν μπορούν να λύσουν. Πρόκειται για το πρόβλημα της αποθήκευσης της ενέργειας. Αυτό είναι ένα από τα προβλήματα που λύνουμε στην Κύπρο, για τη φωτοβολταϊκή ή τα αιολικές πηγές. Όταν υπάρχει συννεφιά το φωτοβολταϊκό απλώς δεν παράγει, όπως και το αιολικό όταν δεν φυσάει. Σήμερα δεν υπάρχει οικονομικός τρόπος αποθήκευσης ενέργειας και αξιοποίησης της την ώρα που είναι αδύνατη η άμεση παραγωγή της. Οι τρόποι που υπάρχουν σήμερα είναι απαγορευτικά ακριβά και άρα μη εφαρμόσιμοι. Σε αυτή την ανάγκη βασίζεται και όλη η συζήτηση για την οικονομία υδρογόνου στο μέλλον. Όσο πιο μικρό είναι το μέρος και όσο πιο απομονωμένο, τόσο πιο σβή το πρόβλημα. Άλλες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έχουν το πλεονέκτημα της αποθήκευσης, καλύτερη από όλες είναι η υδροηλεκτρική. Αλλά δυστυχώς η Κύπρος δεν έχει υδροηλεκτρικό δυναμικό. Η τεχνολογία που θα εφαρμοστεί στη μονάδα συμπαραγωγής, η θερμοηλεκτρική, είναι από τις λίγες που έχει τη δυνατότητα να λειτουργεί 24 ώρες το 24ωρο. Η θερμική ενέργεια αποθηκεύεται σε ζεστό λιωμένο αλάτι πολύ υψηλής θερμοκρασίας όλο το

24ωρο που υπάρχει πλεονέκτημα. Η παραγωγή ατμού από τη θερμική δεξαμενή είναι χρονικά αποσυνδεδεμένη από τη συγκομιδή - άρα μπορούμε να τη χρησιμοποιούμε όλο το 24ωρο.

Η ΑΗΚ λοιπόν, η οποία με βάση τον υφιστάμενο νόμο, θα είναι υποχρεωμένη να αγοράζει την ενέργεια η οποία θα παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στην Κύπρο. Θα το κάνει είτε τη χρειάζεται είτε όχι;

Δυστυχώς ναι. Η παραγόμενη ενέργεια θα διακτείνεται από οποιαδήποτε μονάδα στην ΑΗΚ και θα χρησιμοποιείται εφόσον χρειάζεται. Δεν υπάρχει τρόπος αποθήκευσης. Μπορεί να παράγεται ακριβώς. Αλλά η ΑΗΚ με βάση τον υφιστάμενο νόμο θα την αγοράζει έστω και εάν δεν τη χρειάζεται. Για να θέσει η ΑΗΚ μια καινούρια μονάδα στην παραγωγή χρειάζεται αρκετά ώρες. Και χρειάζονται επίσης αρκετές ώρες για να θέσει μονάδες σε λειτουργία. Καταλαβαίνετε ότι τα πράγματα γίνονται ακόμη πιο δύσκολα, πιο αντικοινωνικά. Η ΑΗΚ θα επιφορτίσει την εξασφάλιση της απαραίτητης παραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ) με την εγκατάσταση και λειτουργία συμβατικών μονάδων. Πρόκειται για ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα το οποίο καθιστά την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας προβληματική και πολύ πιθανώς αντικοινωνική.

Κι όμως η ΑΗΚ είναι η οποία θα αφαλατωμένο νερό.

Εκτός από το πρόβλημα που υπάρχει στην ενέργεια, τα πράγματα γίνονται ακόμη πιο δύσκολα. Η αποθηκευμένη ενέργεια μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να παρθεί ατμό. Ο ατμός θα παράξει ηλεκτρικό κίνητο και κάποιο κίνητο ατμοστροβίλο με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που παράγεται ηλεκτρισμός και από την ΑΗΚ χρησιμοποιώντας ατμό που παράχθηκε καίγοντας πετρέλαιο. Η συμπαραγωγή είναι ο μόνος τρόπος να γίνουν όλα αυτά. Η θερμότητα η οποία κανονικά χάνεται και αποβάλλεται στο περιβάλλον θα χρησιμοποιηθεί για θερμική αφαλάτωση. Πρόκειται για μια λύση που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε αρκετές περιοχές, ουσιαστικά βέβαια. Αλλά πρέπει, η εξειδικευμένη αυτή διαδικασία έχει ειδικές απαιτήσεις στο χώρο. Προφανώς, πρέπει να είναι κοντά στα παράλια. Αυτό σημαίνει ότι για παρά πολλές περιπτώσεις, παγκόσμια δεν έχει εφαρμογή. Δεν μπορεί να είναι στο μέσο της Σαχάρας και να κάνει αφαλάτωση! Για την Κύπρο ή για άλλα νησιά ή απομονωμένους πόρους κοντά στα θαλάσσια φαίνεται να είναι εξαιρετικά πρόσφορο μεθόδους και οι μελέτες μας μέχρι τώρα μας δείχνουν ότι οι αρχικές μας ιδέες επιβεβαιώνονται.

βλημάτων σε άλλες χώρες.

Με λύπη παρατηρώ ότι την ίδια αυτή εποχή το Υπουργείο Οικονομικών προτείνει προϋπολογισμό με δραστηριότητες στην έρευνα, παρόλο που η Κύπρος είναι ουραγός στον τομέα αυτό στην Ευρώπη. Στην έρευνα θα κόψουμε οικονομίες, θα μειώσουμε και σε τμήματα του πολιτικού κόσμου, αλλά και σε τμήματα της κοινωνίας - ελλοχεύουν αμφιβολίες κατά πόσο είναι χρήσιμη η έρευνα.

Το έργο που συζητάμε δίνει ένα πολύ από συγκεντρωμένο παράδειγμα όπου η έρευνα θα έχει τεράστιο αντίκτυπο στην επίλυση καυτών προβλημάτων του τόπου. Η έρευνα μπορεί να είναι και κορυφαία και να λύσει προβλήματα του τόπου. Αλλά, πρέπει να έχουμε εμπιστοσύνη και συνέπεια. Δυστυχώς ορισμένα κομμάτια της κοινωνίας μας και ορισμένοι πολιτικοί δεν έχουν εμπιστοσύνη στην έρευνα, στην συνέχιση της και στα καλά που θα μπορούσαν να προκύψουν. Αυτό είναι εξαιρετικά δυσάρεστο για το μέλλον της πατρίδας μας.

Σε πιλοτική εφαρμογή το 2010

«ΤΟ ΕΡΓΟ διακρίνεται σε τρεις φάσεις. Είμαστε στο τέλος της πρώτης φάσης, της οικονομικοτεχνικής μελέτης. Η δεύτερη φάση αφορά την πιλοτική εφαρμογή και η τρίτη αφορά την εφαρμογή στην πράξη, την έναρξη του έργου στην παραγωγή. Μιλώντας με ένα αισιόδοξο σενάριο, θα έχουμε την ολοκλήρωση της πρώτης φάσης πολύ σύντομα, υπολογίζουμε στους επόμενους μήνες, και την παραδοχή των αποτελεσμάτων στην Κυβέρνηση. Αυτό θα σηματοδοτήσει την αρχή της δεύτερης φάσης, η οποία βρίσκεται και αυτή ήδη στο στάδιο του σχεδιασμού. Για το έργο αυτό υπάρχει διεθνές ενδιαφέρον. Ο συγκεκριμένος σχεδιασμός παρουσιάζει μια παγκόσμια καινοτομία, δεν υπάρχει τέτοιο έργο αλλού. Το επιβεβαιώνει η παρουσία κορυφαίων ιδρυμάτων τα οποία είναι 'αυτό το λόγο που δεικνύουν ενδιαφέρον και συνεργάζονται μαζί μας. Όταν τα αποτελέσματα μας δείξουν οριστικά ότι το έργο είναι και βιώσιμο και τεχνολογικά εφικτό - με επιφύλαξη σημειώνω ότι αυτά τα αποτελέσματα έχουμε για την ώρα - το 2010 τέτοια εποχή θα πρέπει να μιλάμε για τη δεύτερη φάση, η οποία θα πάρει μερικά χρόνια. Τρία ή τέσσερα, κάπου τόσο. Αλλά στο πλαίσιο της φάσης θα κτίσουμε τη μονάδα παραγωγής, θα τη δοκιμάσουμε και θα τη βελτιστοποιήσουμε. Όταν αυτό ολοκληρωθεί, τότε ο ρόλος ο δικός μας θα έχει τελειώσει. Θα αναλάβει η ΑΗΚ ή κάποια άλλη κοινοπραξία να αξιοποιήσει τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό να υπολογίσει με τον τρόπο που κλιμακώνει σήμερα το αιολικό πάρκο κλπ. Ίσως εντεί, στο τρίτο στάδιο, να λειτουργήσουμε ως σύμβουλοι για ταυών προβλημάτων, όπως περνούσαμε. Όταν η επιστημονική έρευνα θα έχει ολοκληρωθεί, τότε είναι που θα απογειωθεί το κοινωνικό και οικονομικό ενδιαφέρον. Το κόστος της πρώτης φάσης είναι γύρω στις € 250 κιλ., για δύο χρόνια. Η δεύτερη φάση κοστολογείται γύρω στα € 20 εκατ.»

€250 κιλ.

η πρώτη φάση,

€20 εκατ.

η δεύτερη φάση

το πρότενο την ιδέα της συμπαραγωγής ώστε να λύσουμε δύο κοινά προβλήματα ταυτόχρονα. Η συμπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και αφαλατωμένου νερού με τη χρήση ηλιακής ακτινοβολίας είναι μια λύση που ταυρίζεται εξαιρετικά με τις κυπριακές ιδιομορφίες. Με τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα των ερευνών μας μπορούμε να πείτε ότι είναι εφικτή η υλοποίηση στην πράξη της μονάδας. Βρισκόμαστε ακόμη στο στάδιο της μελέτης, αλλά πλέον σε ένα ώριμο στάδιο. Έκδομη με τα δική μας ορόσημα αποτελέσματα που δεν είναι μόνο τα οριστικά, αλλά είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά. Αυτά όλοι επιβεβαιώνουν ότι το έργο είναι τεχνολογικά εφικτό και οικονομικά βιώσιμο. Ο λεπτομερής σχεδιασμός δεν έχει ολοκληρωθεί, είμαστε όμως στο χρονοδιάγραμμα επεξεργασίας. Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα μας το οριστικό αποτέλεσμα θα τα έχουμε κυρίως στις αρχές της επόμενης χρονιάς. Αλλά ήδη έχουμε διανώσει αρκετό δρόμο ώστε να μπορούμε να μιλάμε με δική μας αποτελέσματα και όχι με περιρροές εντυπώσεις, ή συμπεράσματα άλλων ευρωπαϊκών κέντρων.

Πρακτικά πως επιτυγχάνεται η συμπαραγωγή ηλ-

κτρικής ενέργειας από τον Ήλιο και το αφαλατωμένο νερό; Ημερπρία είναι η ύπαρξη της ενέργειας του Ήλιου που παρέχεται από τον ήλιο. Η ενέργεια αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να παρθεί ατμό. Ο ατμός θα παράξει ηλεκτρικό κίνητο και κάποιο κίνητο ατμοστροβίλο με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που παράγεται ηλεκτρισμός και από την ΑΗΚ χρησιμοποιώντας ατμό που παράχθηκε καίγοντας πετρέλαιο. Η συμπαραγωγή είναι ο μόνος τρόπος να γίνουν όλα αυτά. Η θερμότητα η οποία κανονικά χάνεται και αποβάλλεται στο περιβάλλον θα χρησιμοποιηθεί για θερμική αφαλάτωση. Πρόκειται για μια λύση που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε αρκετές περιοχές, ουσιαστικά βέβαια. Αλλά πρέπει, η εξειδικευμένη αυτή διαδικασία έχει ειδικές απαιτήσεις στο χώρο. Προφανώς, πρέπει να είναι κοντά στα παράλια. Αυτό σημαίνει ότι για παρά πολλές περιπτώσεις, παγκόσμια δεν έχει εφαρμογή. Δεν μπορεί να είναι στο μέσο της Σαχάρας και να κάνει αφαλάτωση! Για την Κύπρο ή για άλλα νησιά ή απομονωμένους πόρους κοντά στα θαλάσσια φαίνεται να είναι εξαιρετικά πρόσφορο μεθόδους και οι μελέτες μας μέχρι τώρα μας δείχνουν ότι οι αρχικές μας ιδέες επιβεβαιώνονται.

μους Κελσίου.

Εκτός από το πρόβλημα που υπάρχει στην ενέργεια, τα πράγματα γίνονται ακόμη πιο δύσκολα. Η αποθηκευμένη ενέργεια μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να παρθεί ατμό. Ο ατμός θα παράξει ηλεκτρικό κίνητο και κάποιο κίνητο ατμοστροβίλο με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που παράγεται ηλεκτρισμός και από την ΑΗΚ χρησιμοποιώντας ατμό που παράχθηκε καίγοντας πετρέλαιο. Η συμπαραγωγή είναι ο μόνος τρόπος να γίνουν όλα αυτά. Η θερμότητα η οποία κανονικά χάνεται και αποβάλλεται στο περιβάλλον θα χρησιμοποιηθεί για θερμική αφαλάτωση. Πρόκειται για μια λύση που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε αρκετές περιοχές, ουσιαστικά βέβαια. Αλλά πρέπει, η εξειδικευμένη αυτή διαδικασία έχει ειδικές απαιτήσεις στο χώρο. Προφανώς, πρέπει να είναι κοντά στα παράλια. Αυτό σημαίνει ότι για παρά πολλές περιπτώσεις, παγκόσμια δεν έχει εφαρμογή. Δεν μπορεί να είναι στο μέσο της Σαχάρας και να κάνει αφαλάτωση! Για την Κύπρο ή για άλλα νησιά ή απομονωμένους πόρους κοντά στα θαλάσσια φαίνεται να είναι εξαιρετικά πρόσφορο μεθόδους και οι μελέτες μας μέχρι τώρα μας δείχνουν ότι οι αρχικές μας ιδέες επιβεβαιώνονται.

Αν κοιτάξετε το χάρτη της Ευρώπης θα διαπιστώσετε ότι οι περιοχές που μπορεί να επωφεληθούν είναι αρκετές, αλλά μόνο στο νότιο. Διότι τα βόρεια παράλια δεν έχουν την απαιτούμενη ηλιοφάνεια. Η ηπειρωτική Ευρώπη είναι μακριά από το νερό, άρα είναι μια εξαιρετική τεχνολογία για τα Μεσόγεια.

Η Κύπρος με τον πολύ Ήλιο θα έπρεπε να περαιοστεί μόνοι' από την παραγωγή ενέργειας ή μπορεί ποτέ να αξιοποιηθεί και άλλες μορφές, όπως τον άνεμο; Δεν πρέπει να υπάρχουν προκαταλήψεις. Θα πρέπει να αξιοποιηθούν οι διαθέσιμες πηγές όπως και να είναι με μοναδικά κριτήρια το πραγματικό (και όχι ηθεωρητικό) κόστος παραγωγής και της περιβαλλοντολογικής τους επιπτώσεως. Το ζητούμενο είναι πώς να χρησιμοποιήσουμε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για να λύσουμε το ενεργειακό και υδατικό πρόβλημα της Κύπρου. Ποια συγκεκριμένη τεχνολογία και μορφή θα αξιοποιηθούν δεν έχει σημασία, φάνει να είναι φιλική στο περιβάλλον οικονομικά, συμφέρουσα. Νομικά ή η κυπριακή κοινωνία είναι αδιάφορη, πρέπει να το αντιμετωπίσουμε. Δυστυχώς ο δημόσιος διάλογος, έως διαπιστώσει, είναι ευκαιριακός και επιφανειακός.

Το έργο έχει προσελκύσει μεγάλο διεθνές ενδιαφέρον

«Η πιλοτική μονάδα παραγωγής, έργο επίδειξης, θα είναι μια αρκετά μεγάλη εγκατάσταση, μεγάλους μεγαλύτερου των 4 μεγαβάτ, έτσι ώστε η τεχνική και οικονομική βιωσιμότητα του έργου να αποδειχθεί πέραν πάσης αμφιβολίας. Με άλλα λόγια, θα είναι αρκετά μικρό ώστε να μπορεί να βελτιώνεται εύκολα και ρεαλιστικά μεγάλο ώστε να είναι πραγματικό. Το έργο έχει προσελκύσει διεθνές ενδιαφέρον. Το MIT (Τεχνολογικό Ινστιτούτο Μασαχουσέτης) έχει επιδείξει τεράστιο ενδιαφέρον παρά το ότι αυτό ακριβώς το έργο δεν προσφέρεται για την περιοχή της Μασαχουσέτης. Επενδύει στο έργο επειδή κρίνει αναγκαίο το παγκόσμιο ενδιαφέρον που μια τέτοια λύση παρουσιάζει. Το ίδιο και το Πανεπιστήμιο Ιλλινόις. Η ομάδα μάλιστα του εν λόγω πανεπιστημίου έχει εξασφαλίσει

χρηματοδότηση από το National Science Foundation, της αμερικανικής κυβέρνησης, για να συμμετέχει στο πρόγραμμα που οικοδομείται στην Κύπρο. Έχουμε ήδη διασφαλίσει ότι όλα τα περάσματα θα γίνουν στην Κύπρο. Αυτό είναι πρωτόγνωρο για τα κυπριακά δεδομένα, μέχρι σήμερα οι Κύπριοι επιστήμονες των θετικών επιστημών αναπτύσσαν πόρους για να συμμετέχουν στο εξωτερικό σε αντίστοιχα περάσματα. Στο έργο αυτό συμφωνήσαμε επίσης για επίσημη συνεργασία με την Ισπανία. Η χώρα ανταποκρίνεται για το ίδιο πρόβλημα με την Κύπρο. Σύμφωνα με τη συμφωνία αυτή στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Σύνορας, το δεύτερο ηλιολογικό πρόγραμμα θα γίνει παράλληλα στην Ισπανία».

Τι θα σημαίνει η επιτυχία του όλου εγχειρήματος; Αν το έργο πετύχει θα έχουμε μια εξαιρετική συμβολή στην επίλυση του υδατικού και ενεργειακού προβλήματος της Κύπρου, θα μπορούμε να περαιοποιήσουμε και μετέωρους πόρους, αλλά κύρια πιστεύω η Κύπρος, για μια λύση που η εφαρμογή της θα έχει συμβολή στην επίλυση παρόμοιων προ-

βλημάτων σε άλλες χώρες. Με λύπη παρατηρώ ότι την ίδια αυτή εποχή το Υπουργείο Οικονομικών προτείνει προϋπολογισμό με δραστηριότητες στην έρευνα, παρόλο που η Κύπρος είναι ουραγός στον τομέα αυτό στην Ευρώπη. Στην έρευνα θα κόψουμε οικονομίες, θα μειώσουμε και σε τμήματα του πολιτικού κόσμου, αλλά και σε τμήματα της κοινωνίας - ελλοχεύουν αμφιβολίες κατά πόσο είναι χρήσιμη η έρευνα.

Το έργο που συζητάμε δίνει ένα πολύ από συγκεντρωμένο παράδειγμα όπου η έρευνα θα έχει τεράστιο αντίκτυπο στην επίλυση καυτών προβλημάτων του τόπου. Η έρευνα μπορεί να είναι και κορυφαία και να λύσει προβλήματα του τόπου. Αλλά, πρέπει να έχουμε εμπιστοσύνη και συνέπεια. Δυστυχώς ορισμένα κομμάτια της κοινωνίας μας και ορισμένοι πολιτικοί δεν έχουν εμπιστοσύνη στην έρευνα, στην συνέχιση της και στα καλά που θα μπορούσαν να προκύψουν. Αυτό είναι εξαιρετικά δυσάρεστο για το μέλλον της πατρίδας μας.

